

בית המדרש "תורת דוד"
ע"ש הגה"צ רבי דוד בר חן זצ"ל - רבה של שדרות,
והרבנית רות בר חן ע"ה

"תורת דוד"

השיעור השבועי

פרשת בראשית תשפ"א

(שנה ה', גליון 165)

שיעורי הרב אליהו בר חן

e0527191965@gmail.com | 052-719-1965

שבת מברכין, חודש מר-חשון:
המולד, יהיה בליל שבת קודש,
שעה 03:23.

זמני כניסת ויציאת השבת:

רבינו תם:	יציאה:	כניסה:	
19:22	18:41	17:30	ירושלים:
19:18	18:43	17:45	תל אביב:
19:19	18:42	17:35	חיפה:
19:22	18:44	17:48	באר שבע:

פרשת בראשית התשפ"א

"מה טבו אהליך יעקב משפנתיד ישראל" (א')

א. "בראשית ברא אלהים, את השמים ואת הארץ. והארץ, הייתה תהו ובהו, וחשך על פני תהום, ורוח אלהים - מרחפת על פני המים. ויאמר אלהים יהי אור, ויהי אור", (בראשית, א' - ג').

"ויאמר אלהים, נעשה אדם, בצלמנו כדמותנו, וירדו בדגת הים ובעוף השמים ובבהמה ובכל הארץ, ובכל הרמש הרמש על הארץ", (בראשית, א' - ב').

"ויהי מקץ ימים, ויבא קין מפרי האדמה, מנחה ליהוה. והבל הביא גם הוא מבכרות צאנו ומחלבהן, וישע יהוה אל הבל ואל מנחתו. ואל קין ואל מנחתו לא שעה, ויחר לקין מאד, ויפלו פניו. ויאמר יהוה אל קין, למה חרה לך, ולמה נפלו פניך. הלוא אם תיטיב שאת, ואם לא תיטיב - לפתח חטאת רבץ, ואליך תשוקתו, ואתה תמשל בו", (בראשית, ד', ג' - ז').

ב. כתב ¹ הגה"ק רבי יחזקאל זיע"א משינאוהו, וז"ל:

"טעם, למה נקרא פרשת בראשית, 'שבת בראשית' -

ולמה לא נקרא כן פרשת נח או פרשת לך, 'שבת נח' או 'שבת לך',

אמר מורי חמי, הגאון הקדוש אריה דבי עילאי אבד"ק ווישניצא זלה"ה, דהעניין כך הוא -

דבימים הנוראים הקדושים, כל אדם היה לו אז הרהור תשובה, וקיבל אז על עצמו איזה הנהגה טובה, כל איש לפי ערכו ומדרגתו -

לכן נקרא 'שבת בראשית',

שמזכירין לאדם, שמה שעבר עבר, ומעתה, מתחיל סדר חדש,

¹ בספרו "דברי יחזקאל".

וישתדל את עצמו, שיהיה מעתה טוב".

ג. על הפסוקים (בראשית, א' - ג'), "בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹהִים, אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ. וְהָאָרֶץ, הִיְתָה תְהוֹ וְנִהוּ, וְחֹשֶׁךְ עַל פְּנֵי תְהוֹם, וְרוּחַ אֱלֹהִים - מְרַחֶפֶת עַל פְּנֵי הַמַּיִם. וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהי אור, וַיְהי אור",

כתב ² הגה"ק רבי מרדכי יוסף זיע"א מאיז'ביצא, וז"ל:

" 'בְּרָא' - הוא מלשון חיזוק,

היינו, שבראשונה אָמַץ וחיזק היסודות שיוכלו לקבל הבריאה.

כמו מלך שבונה אוצר, מחזק את היסודות והדפנות,

שיוכלו לקבל מה שיניח לתוכו.

והשמים והארץ, הם יסודות העולם,

והם מרמזין בנפש האדם, על הלב והמוח.

בעת שירצה האדם לילך על פי רצון השם יתברך, בכדי שיהיה בריה שלימה,

אז צריך לאמץ ולחזק אלו שני היסודות,

היינו, למסור השכל והמחשבה שבראש, וכל תאוות לבו להשם יתברך,

ולהמליך אותו יתברך עליהם, שלא יפעול בהם דבר זולת רצון השם יתברך.

וכמו שאמר הבעש"ט -

בדבר שמחשבה של אדם מחשבת, שם הוא הוא האדם כולו.

וזהו פירוש הפסוק (משלי, כג' - כו')³, 'תִּנְהַ בְּנֵי לִבָּךְ לִי, וּמִמִּילָא יִדְרְכִי תִצְרְנָה'.

היינו, כשתמסור לבך להשם יתברך, אז יהיה אצלך עבודת השם יתברך עיקר,

וכל דברי עולם הזה טפלים לזה.

על דרך משל -

² פסוק "מי השילוח".

³ "תִּנְהַ בְּנֵי לִבָּךְ לִי, וּמִמִּילָא יִדְרְכִי תִצְרְנָה".

עשיר שיש לו בן הגון וחכם, ומשיא אותו אשה לפי כבודו,
ובשעת שהכין צרכי הנשואין, ויטעום מהמאכלים שהכין, בעת טעמו מהמאכל,
יזכור שמחת בנו, והטעימה אצלו טפילה. והבן".

ד. הנה, ב"חג הסוכות", יש לנו ז' ימים, וכנגדם, יש לנו ז' אושפיזין,
ובכל יום ויום, אנו מזמינים את אחד מן האושפיזין בראש, ועמו כל שאר
האושפיזין,
ונוסח ההזמנה, נתקן על ידי רבינו הרי"ח הטוב זיע"א, בספרו הקדוש "לשון
חכמים",
והנה, רבינו זיע"א, חֲשַׁבֵּן, היאך נכנסת המילה "סוכה", בתוך שמותיהם של כל
אחד ואחד מן האושפיזין,
וכאשר הגיע רבינו זיע"א לחשבונו של יעקב אע"ה, כתב כך ⁴ :

⁴ הנוסח המלא, כך הוא:

"עולו אושפיזין עילאין קדישין, עולו אבהן עילאין קדישין, למיתב בצלא דמהימנותא עילאה, בצלא
דקודשא בריך הוא.

ליל ראשון -

ליעול אברהם רחימא אבא קדישא,

(דהכי סליק לחושבן סוכ"ה, סמ"ך גימטרייא ק"ך, וא"ו גימטרייא י"ג, כ"ף גימטרייא ק', ה"י גימטרייא ט"ו, סך
הכל גימטרייא אברה"ם),

וליעול יצחק ויעקב משה ואהרן יוסף דוד.

ליל שני -

ליעול יצחק עקידא אבא קדישא,

(דהכי סליק לחושבן סוכה - בא"ת ב"ש, ח' פ' ל' י' עולה ר"ח גימטרייא יצחק),

וליעול אברהם יעקב משה ואהרן יוסף דוד.

ליל שלישי -

ליעול יעקב שלימא אבא קדישא,

דהכי סליק שתי פעמים סוכ"ה גימטריא יעק"ב),

וליעול אברהם יצחק משה אהרן יוסף ודוד.

ליל רביעי -

ליעול משה רעיא מהימנא,

(דהכי סליק לחושבן סוכה פשוטה, ומילוי דיודין - סמ"ך וי"ו כ"ף ה"י גימטריא משה ושלש אותיות),

וליעול אברהם יצחק ויעקב אהרן יוסף ודוד.

ליל חמישי -

ליעול אהרן כהנא רבא קדישא מהימנא,

(דהכי סליק סוכה, סמ"ך גימטריא ק"ך, וי"ו גימטריא כ"ב, כ"ף גימטריא ק', ה"י גימטריא ט"ו, סך הכל רנ"ז - גימטריא אהרן),

וליעול אברהם יצחק ויעקב משה יוסף ודוד.

ליל שישי -

ליעול יוסף צדיקא,

(דהכי סליק מילוי סוכה לבד כזה, מ"ך גימטריא ס', ו' גימטריא ו', פ' גימטריא פ', י' גימטריא י', סך הכל קנ"ו - גימטריא יוסף),

וליעול אברהם יצחק ויעקב משה אהרן ודוד.

ליל שביעי -

ליעול דוד מלכא משיחא,

(דהכי סליק סכה במספר קטן, ס' גימטריא ו', כ' גימטריא ב', ה' גימטריא ה', והכולל הרי י"ד, גימטריא דוד),

וליעול אברהם יצחק ויעקב משה ואהרן יוסף".

וביאור החשבון, כך הוא:

אברהם -

עולה בגימטריא 248,

וכשכותבים סוכה במילוי, סמ"ך וא"ו כ"ף ה"י, עולה גם כן בגימטריא 248.

יצחק -

עולה בגימטריא 208,

"ליעול יעקב שלימא אבא קדישא,
(דהכי סליק שתי פעמים סוכ"ה גימטריא יעק"ב),
וליעול אברהם יצחק משה אהרן יוסף ודוד",
וביאור הדברים הוא :
שיעקב אע"ה, עולה בגימטריא 182,
ו'סוכה', עולה בגימטריא 91,
וממילא, ב' סוכות עולות בגימטריא גם כן 182.
ובדבר זה, צריך ביאור :

וכשכותבים סוכה בחילוף אותיות של א"ת ב"ש, הוא חפל"ץ, שעולה בגימטריא גם כן 208.

יעקב

עולה בגימטריא 182,
ו'סוכה', עולה בגימטריא 91. וממילא, ב' סוכות עולות בגימטריא גם כן 182.

משה

עולה בגימטריא 345, עם ג' אותיות עולה 348,
וכשכותבים סוכה במילוייה, סמ"ך ו"ו כ"ף ה"י, עולה בגימטריא 257. וכשנוסיף לזה מניין סוכה - שהוא 91,
עולה הכל בגימטריא 348.

אהרן

עם הכולל, עולה בגימטריא 257,
וכשכותבים סוכה במילוייה, סמ"ך ו"ו כ"ף ה"י, עולה בגימטריא גם כן 257.

יוסף

עולה בגימטריא 156,
וכשכותבים רק את מילוי אותיות סוכה, סמ"ך ו"ו כ"ף ה"י, עולה גם כן בגימטריא 156.

דוד

עולה בגימטריא 14,
וכשכותבים סכה בכתב חסר, עולה בגימטריא קטנה 13, עם הכולל - עולה גם כן בגימטריא 14.

מפני מה מקבל יעקב בחשבון זה ב' סוכות ⁵.

עוד צריך ביאור, דהנה כתב רבינו הטור (או"ח, סי' תיז', הלכות ראש חודש),
וז"ל:

"ושמעתי מאחי הר"י, טעם לדבר ⁶, לפי שהמועדים נתקנו כנגד אבות,

פסח - כנגד אברהם,

דכתיב (בראשית, יח' - ו'), 'לושי ועשי עוגות',

ופסח ⁷ היה.

שבועות - כנגד יצחק,

שתקיעת שופר של מתן תורה, היה בשופר מאילו של יצחק.

סוכות - כנגד יעקב, דכתיב (בראשית, לג' - טז'), 'ולמקנהו עשה סוכות'.

וי"ב ראשי חדשי השנה שגם הם נקראים מועדים - כנגד י"ב שבטים,

וכשחטאו בעגל, נטלו מהם, ונתנו לנשותיהם, לזכר שלא היו באותו חטא",

וצריך ביאור, מדוע נתקן חג זה "בדווקא" כנגד יעקב.

ה. ובביאור העניין, שמעתי ⁸ ממו"ר מורינו הגר"ש טולידאנו שליט"א,
והוספתי בזה בסייעתא דשמיא נופך משלי, כדלהלן.

⁵ המעיין בהרחבת הדברים, וכפי שכתבנו בהערה הקודמת, יראה, שגם משה רע"ה מקבל בחשבון זה ב' סוכות,

אך בזה אין הדבר קשה, מחמת שחשבון סוכה הראשון, הרי הוא כנגד תורה שבכתב, ואילו חשבון סוכה השני, הרי הוא כנגד תורה שבעל פה, ששניהם, ניתנו לנו על יד משה רע"ה.

⁶ קודם לכן כתב הטור, וז"ל:

"ואיתא בפרק מ"ד מפרקי דר' אליעזר, לפי שלא רצו נשים ליתן נזמיהן לבעליהן במעשה העגל, לכך נתן להן הקב"ה שכרן, שיהו משמרות ר"ח יותר מהאנשים".

⁷ יעוין שם במש"כ רש"י בפסוק י'.

דהנה, נאמר בפסוק (בראשית, לה' - י'), "וַיֹּאמֶר לוֹ אֱלֹהִים, שְׁמֹךְ יַעֲקֹב - לֹא יִקְרָא שְׁמֹךְ עוֹד יַעֲקֹב, כִּי אִם יִשְׂרָאֵל יִהְיֶה שְׁמֹךְ, וַיִּקְרָא אֶת שְׁמוֹ יִשְׂרָאֵל",
ובגמרא (ברכות, יב' ע"ב, יג' ע"א) למדנו:
"כיוצא בו אתה אומר, 'לא יקרא שמך עוד יעקב - כי אם ישראל יהיה שמך', לא שיעקר יעקב ממקומו, אלא ישראל עיקר ויעקב טפל לוי" ⁹.

⁸ יום ב' יט' בתשרי התשע"ח, בשמחת בית השואבה שע"י בוגרי ישיבתינו הק', בעיר בני ברק.

⁹ ואפשר להוסיף בזה עוד, כך:

דהנה, על הפסוק (בראשית, יב' - ב'), "וַאֲעֹשֶׂךָ לְגוֹי גָדוֹל, וְאַבְרָכְךָ, וְאֶגְדְּלֶה שְׁמֶךָ, וְהָיָה בְרָכָה",
כתב רש"י, וז"ל:

"ואעשך לגוי גדול" - זה שאומרים 'אלהי אברהם',

'ואברכך' - זהו שאומרים 'אלהי יצחק',

'ואגדלה שמך' - זהו שאומרים 'אלהי יעקב'."

ובזה צריך ביאור, שהרי כבר אמר הקב"ה ליעקב (בראשית, לה' - י):

"וַיֹּאמֶר לוֹ אֱלֹהִים, שְׁמֹךְ יַעֲקֹב - לֹא יִקְרָא שְׁמֹךְ עוֹד יַעֲקֹב, כִּי אִם יִשְׂרָאֵל יִהְיֶה שְׁמֶךָ, וַיִּקְרָא אֶת שְׁמוֹ יִשְׂרָאֵל",

וממילא, היה צריך לומר בתפילה 'אלהי ישראל'.

וביארנו בזה (כך נוהגים לבאר בשם אדונינו הגר"א זיע"א, ולא מצאתיו):

שמניין תיבות "אלהי אברהם, אלהי יצחק, ואלהי יעקב", עולה כו', והוא כנגד שם הוי"ה ברוך הוא -

באופן, שאם היו אומרים 'אלהי ישראל', כבר לא היה עולה המניין כך.

ולפי זה, מבואר הפסוק הראשון של הפטרת פרשת "לך - לך" (ישעיה, מ' - כז):

"לְמָה תֹאמַר יַעֲקֹב, וְתִדְבֵר יִשְׂרָאֵל, נִסְתַּרָה דְרָכֵי מִיְהוָה, וּמֵאַלְהֵי מִשְׁפְּטֵי יַעֲבוֹר",

דהיינו, 'למה תאמר יעקב', 'תדבר ישראל' - כלומר שנאמר בתפילתינו 'אלהי ישראל',

ועל זה משיב הנביא, 'נסתרה דרכי מ-ה', 'היינו, שעל ידי שנגיד כך כבר לא יהיה שם הוי"ה ברוך הוא.

והוא פירוש הפסוק (תהילים, קכד' - א'), "לֹלֵי יְהוָה שְׁהִיָּה לְנוֹ, יֹאמֶר נָא יִשְׂרָאֵל":

דהיינו, לולי שם הוי"ה ברוך הוא, היה צריך לומר שם 'ישראל'.

והוא פירוש הפסוק (בראשית, יז' - ה'), "וְלֹא יִקְרָא עוֹד אֶת שְׁמֶךָ אַבְרָם, וְהָיָה שְׁמֶךָ אַבְרָהָם - כִּי אַבְרָם הָמוֹן גּוֹיִם

נִתְתַּיֵּךְ":

והנה, במהות השם 'יעקב', מצינו בפסוק (בראשית, כה' - כז'):
"וַיַּעֲקֹב אִישׁ תָּם, יֹשֵׁב אֱהָלִים" -

דהיינו, ששם זה מורה על "עסק התורה",
 וכמו שדרשו רבותינו ז"ל (ילקוט שמעוני, ויצא, רמז קכ'), על הפסוק (בראשית,
 כח' - טז'), "וַיִּיקַץ יַעֲקֹב מִשְׁנָתוֹ":
"ר' יוחנן אמר, ממשנתו".

עוד מצינו בזה, מה שדרשו רבותינו ז"ל (סנהדרין, קה' ע"ב), על הפסוק (במדבר,
 כד' - ה'), "מֵה טָבוּ אֱהָלֶיךָ יַעֲקֹב, מִשְׁכְּנֹתֶיךָ יִשְׂרָאֵל":
"אמר רבי יוחנן, מברכתו של אותו רשע - אתה למד מה היה בלבו,

ביקש לומר שלא יהו להם בתי כנסיות ובתי מדרשות - 'מה טובו¹⁰ אהליך יעקב',
 לא תשרה שכינה עליהם - 'ומשכנותיך ישראל'".

ברם, שם 'ישראל', מורה על המלכת הקב"ה, והוא מלשון "שררת א-ל",
 וכמו שמצינו בגמרא הנ"ל:

"לא תשרה שכינה עליהם - 'ומשכנותיך ישראל'".

ומבואר:

שכיוון שלא נתבטל השם 'יעקב' -

אם כן, בתפקידו של יעקב מונחים ב' דברים,

א'. עניין עסק התורה,

ב'. עניין המלכת הקב"ה.

שמכיוון שהגדיל הקב"ה את שמו של 'אברם' ל'אברהם', לכן אומרים 'אלהי יעקב'.

והוא נפלא עד למאוד.

¹⁰ ב"חידושי אגדות" ביאר בזה רבינו המהרש"א זיע"א:

שמילת "אוהל" נאמרה, במי שמרחיק עצמו מעסקי עולם הזה, ועוסק בצרכי שמים, כמו "יעקב איש תם יושב אהלים".

ומכיוון שכל מהות הימים הנוראים, היתה (ראש השנה, טז' ע"א) "כדי שתמליכוני עליכם" -

והמלכה זאת תלויה ביחד עם "עסק התורה",

לכך, נתקן "חג הסוכות" עבור יעקב אע"ה -

שהרי יעקב מורה על "עסק התורה",

ו"בחג נידונין על המים" ¹¹ -

ודרשו בזה רבותינו ז"ל (בבא קמא, פב' ע"א):

"דורשי רשומות אמרו, אין 'מים' אלא תורה,

שנאמר (ישעיה, נה' - א'), 'הוי כל צמא לכו למים' ¹²."

ומחמת כן, קיבל יעקב אע"ה בחשבון זה ב' סוכות,

אחד המורה על "עסק התורה",

ואחד המורה על "המלכת הקב"ה".

ולפי זה, אפשר:

דלפיכך, נקראת שבת זו בשם "שבת בראשית",

שכן, שבת זו באה להורות לאדם להתחזק באותם ב' הדברים,

ובפרט לאור הדברים שהובאו באות ג', של הגה"ק בעל "מי השילוח" זיע"א,

ש"פָּרָא" הוא מלשון חיזוק, ¹³ ודוק.

¹¹ מסכת ראש השנה, פ"א מ"ב.

¹² בתרגום על פסוק זה, מצינו:

"וי כל דצבי למילף, ייתי וילף",

דהיינו, כל הרוצה ללמוד יבוא וילמד.

¹³ אגב אורחא, אכתוב בזה, מה ששמעתי מת"ח מופלג שליט"א החפץ בעילום שמו, וכדלהלן:

דהנה, מניין ד' מינים הניטלים בימי הסוכות עולה למניין שבעה,

שכן, ג' הדסים ו-ב' ערבות, לולב ואתרוג, סה"כ ז' מינים,

ובזה צריך ביאור, מדוע.

וכמו כן יש לעיין, דהנה, עיקר השמחה שנצטוונו בה בחגים, היא בחג הסוכות,

שכן, הפסוק המורה לאדם עניין השמחה, נאמר בחג הסוכות,

וכמו שנאמר (דברים, טז', יג' - יד'):

'חג הסוכות תעשה לך שבועת ימים, באספך מגרנך ומיקבך. ושמחת בחגך, אתה ובנך ובתך ועבדך ואמתך, והלוי והגר והיתום והאלמנה - אשר בשעריך',

ומשמעות הפסוקים, מבואר, שטעם השמחה הוא מחמת שאוסף האדם את תבואתו, ולכך נקרא "חג האסיף",

וצריך ביאור בזה, שהרי היה לו לאדם לשמוח יותר בשעה שקוצר את תבואתו, שהוא בחג הפסח.

ובביאור העניין, נראה כדלהלן.

בפיוט הקדוש "סוכה ולולב", שכתב הגה"ק רבי משה אדהאן זיע"א, מצינו:

"ההדס רומז לשלושה אבות,

משה אהרון - בדי ערבות,

יוסף ללולב - חמדת לבבות,

דוד לאתרוג - כלה כלולה",

דהיינו, שכל מין ומין מ-ד' מינים, רומז לאחד מהאבות, אשר כל אחד ואחד מהם חידש מידה אחרת בעולם, וכדלהלן:

ג' הדסים, הם כנגד ג' אבות -

דהנה, אברהם אע"ה, חידש את "מידת החסד", שהוא עניין הטבה לכל, ואף למי שאינו זכאי,

יצחק אע"ה, חידש את "מידת הגבורה", שהוא עניין הטבה רק לראוי לו,

יעקב אע"ה, חידש את "מידת התפארת", שהוא גישור ומיצוע בין ב' המידות הנ"ל.

ב' בדי ערבות, הם כנגד משה ואהרון -

דהנה, "מידת הנצח", הוא מלשון נצחיות, ומידה זו מכוונת כנגד משה רע"ה, שהביא לעם ישראל את התורה הנצחית,

ו"מידת הוד", היא מלשון הודאה, ומלשון "הוד" המרמז על בית המקדש - שבו כיהן אהרון.

ושני מידות אלו, נקראים "בדי ערבות", שאין בהם לא טעם ולא ריח, שעניינם הוא שיעשם האדם ללא טעם פנימי בדבר, אלא משום שכך ציוונו הקב"ה.

ו. ובהיותי בזה, הינה הקב"ה לידי מרגניתא טבא.
דהנה, כתב ה"אור החיים" הקדוש זיע"א, בריש פרשתינו, כדלהלן:
"עוד תרמוז הפרשה כולה, על בריאת האדם, כי הוא עיקר תכלית הבריאה.

על זה הדרך -

'בראשית' - כשברא ה' את האדם,

בראו ממקור הרוחניות - הרמוז בתיבת 'השמים',

עוד אפשר, שנקראים "בדי ערבות", על שם שהיו משה ואהרון יורדים אל הפשוטים שבעם, המכונים בשם "ערבות".

הלולב, הוא כנגד יוסף הצדיק -

דיוסף הצדיק חידש את "מידת היסוד", שהוא חיבור בין שמים לארץ,

ולפיכך, הלולב הוא ארוך עם חוד למעלה.

וממילא, הוא מרמז על עמוד השדרה, המחבר בין הדעת למקום הברית, ואשר ממנו יוצא הזרע.

והאתרוג, הוא כנגד דוד הע"ה, שהוא הרומז למלכות -

והנה, המלכות יונקת ומקבלת את השפעתה מן הכל,

וכמו שכתב הגה"ק רבי נחמן זיע"א מברסלב (לקוטי מוהר"ן, א'), וז"ל:

"זוה בחינת לבנה, כי הלבנה אין לה אור מעצמה - כי אם מה שמקבלת מהשמש, (זוהר הקדוש, ויחי, דף רלח' ע"א, ורמט' ע"ב),

וזוהו בחינת מלכות, דלית לה מגרמה כלום, אלא מה שמקבלת".

ולפיכך, מחברים את כל המינים הללו יחד, להורות להקב"ה שיודעים אנו שאין בנו כלום משלנו,

והוא ענין ה"מלכות" -

שהיא המלכת הקב"ה ועמל התורה.

ולפיכך, מניין ד' מינים הניטלים בימי הסוכות עולה למניין שבעה, שהוא כנגד ז' האושפיזין.

ומשום כך, עיקר השמחה הוא בחג הסוכות,

משום שאז "אוספים" את כל עבודת הימים הנוראים, וכמשנ"ת.

והדברים נפלאים ועצומים עד למאוד.

וממקור הגשמיות - הרמוז בתיבת 'הארץ' ...

ורצונו יתברך בזה, הוא, שעל ידי מעשה האדם, יתעצם להפוך החומר שהוא הגוף, עד שיהיה נחשב צורה".

דהיינו:

שמטרת בריאת האדם, היא, להפוך את עצמו מגשמיות לרוחניות.

והנה, כבר נתבאר בדברינו, שהדרך להגיע לעניין 'סוכה' של המלכת הקב"ה, הוא רק על ידי 'סוכה' של עמל התורה,

ואפשר:

שמשום כך, נקראת השבת "שבת בראשית",

שכן, בלשונו הזהב של רבינו זיע"א, מצינו, ש"רצונו יתברך בזה, הוא, שעל ידי מעשה האדם, יתעצם להפוך החומר שהוא הגוף, עד שיהיה נחשב צורה",

דהיינו, שעל האדם לזכור בכל זמן ועת את מטרת בריאתו -

ובפרט, לאחר שהתחזק בזה בימים הנוראים שעברו עליו.

ז. על הפסוק (בראשית, א' - כו'), "וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים, נַעֲשֶׂה אָדָם, בְּצַלְמֵנוּ כְּדְמוּתֵנוּ, וְיִרְדּוּ בְדֶגְתַּי הַיָּם וּבְעוֹף הַשָּׁמַיִם וּבַבְּהֵמָה וּבְכָל הָאָרֶץ, וּבְכָל הַרְמֵשׁ הַרְמֵשׁ עַל הָאָרֶץ",

כתב הגה"ק רבי ¹⁴ נתן זיע"א מברסלב, וז"ל:

"וְזֶה שֶׁפָּרַשׁ רַש"י בְּתַחֲלַת פְּרִשְׁת 'תִּזְרִיעַ' -

'אָמַר רַבִּי שְׁמֵלַאי, כְּשֵׁם שֶׁיִּצְרָתוֹ שֶׁל אָדָם הוּא אַחַר כָּל בְּהֵמָה וְחַיָּה וְעוֹף, כִּד תוֹרָתוֹ נִתְפָּרֶשֶׁה אַחַר כָּל חַיָּה וְעוֹף'.

כִּי יִצְרָתוֹ שֶׁל אָדָם הִיא אַחַר כָּל יִצְרֵת בְּהֵמָה ... כִּדִּי שֶׁיִּכְנָיעַ הַגְּסוּת, וְיִזְכֶּה לְתוֹרָה וְעִבּוּדַת ה' בְּאֵמֶת,

¹⁴ ספר "ליקוטי הלכות", יו"ד, הלכות ערלה, הלכה ה'.

כי אי אפְּשֵׁר לְזָכוֹת לְתוֹרָה וְעִבּוּדָה וְתִשׁוּבָה וּמַעֲשִׂים טוֹבִים ... כִּי אִם עַל יָדֵי
שְׂבִירַת הַגָּאוֹת וְגִסּוֹת הַרוּחַ ...

ובשביל זה נברא האדם באחרונה,

כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה (תוספתא, סנהדרין, פ"ח ה"ח) -

שְׁהָאָדָם נִבְרָא בְּסוֹף כְּדֵי לְכַנֵּס לְסַעֲדָה מֵיָד,

'דָּבָר אַחֵר ¹⁵, שְׁאִם תְּזוּחַ דַּעְתּוֹ עָלָיו יֹאמְרוּ לוֹ, יִתּוֹשׁ קִדְמָד בְּמַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית'.

הִינוּ, כִּי הָאָדָם נִבְרָא רַק בְּשִׁבִיל שְׂיַעֲסֵק בְּתוֹרָה וְעִבּוּדַת ה' כָּל יָמָיו, וְעַל כֵּן נִבְרָא
בְּאַחֲרוֹנָה כְּדֵי שְׂיִכְנֹס לְסַעֲדָה מֵיָד -

הִינוּ, כְּדֵי שְׂיִהְיֶה הַכֹּל כְּבָר מוּכָן לְפָנָיו כָּל מָה שְׂצָרִיךְ לְפָרְנִסְתּוֹ, וְלִהְרַחֵב דַּעְתּוֹ
בָּהֶם, וְלִהְכִיר עַל יָדָם גְּדֻלַּת הַבוֹרָא יִתְבָּרַךְ ...

וְזֶהוּ שְׁאֹמְרוּ רְבוּתֵינוּ זְכוֹרָנָם לְבִרְכָה, שֶׁם -

'דָּבָר אַחֵר, שְׁאִם תְּזוּחַ דַּעְתּוֹ עָלָיו, אֹמְרִים לוֹ, יִתּוֹשׁ קִדְמָד' וְכוּ'.

הִינוּ, שְׂאִי אִפְּשֵׁר לְזָכוֹת לְסַעֲדָה הַקְּדוּשָׁה הַנִּי"ל, אֲפִלּוּ אִם הוּא פְּנוּי מִכָּל
הַעֲסָקִים, וַיֵּשׁ לוֹ כָּל הוֹן דַּעְלָמָא -

כִּי אִם עַל יָדֵי שְׂפִלוּת -

שְׂעַל יָדֵי זֶה דִּיְקָא זֹכִינַן לְתוֹרָה וְעִבּוּדָה כַּנִּי"ל.

אֲבָל תִּכְף כְּשִׂמְתַּגָּאָה, וְתִזּוּחַ דַּעְתּוֹ עָלָיו, אֹמְרִים לוֹ 'יִתּוֹשׁ קִדְמָד',

כִּי אַז הוּא רְדוּי לְפָנֵיהֶם, לְפָנָי כָּל בְּהֵמָה וְחַיָּה וְעוֹף -

כְּמוֹ שְׁאֹמְרוּ רְבוּתֵינוּ זְכוֹרָנָם לְבִרְכָה ¹⁶, 'זָכָה, רוּדָה בָּהֶם. לֹא זָכָה, נַעֲשֵׂה יְרוּד
לְפָנֵיהֶם'."

וכשיענין האדם בעצמו, הדק היטב - היטב הדק,

¹⁵ נמצא שם גם כן,

וכן הוא במסכת סנהדרין, לח' ע"א.

¹⁶ בראשית רבה, פרשה ח', יב'.

יראה, וידע, שהא בהא תליא,
היינו, שאי אפשר להגיע לידי המלכת הקב"ה ללא תורה, וכמו שביארנו לעיל,
אך, גם אי אפשר להגיע לתורה ללא המלכת הקב"ה -
שהוא עניין ה"שפלות", שכתב רבינו זיע"א.
ח. ולעניות דעתי אפשר, שהוא גם כן תביעת הקב"ה על קין,
שהגם שהביא מנחה - לפניו יתברך,
מכל מקום, כיוון שהיתה "חסרה" במנחתו "המלכת הקב"ה", לכך לא הועילה
לו מנחתו.
ובזה לימדנו הקב"ה, שכל זמן שאין האדם "גדור" באותם ב' גדרים, הרי
שנפילתו עמוקה עד למאוד.
וכמו שמצינו, שכאשר שעה הקב"ה להבל ולמנחתו, ואילו לקין ולמנחתו לא שעה,
מיד (בראשית, ד' - ח'), "וַיְהִי בַּהֲיוֹתָם בְּשֹׂדֶה, וַיִּקַּם קַיִן אֶל הָבֶל אָחִיו וַיַּהַרְגֵהוּ".
ובתרגום ירושלמי וכן בתרגום יונתן בן עוזיאל תירגמו, וז"ל:
"עֲנִי קַיִן וְאָמַר לְהָבֶל אָחִיו,
לִית דִּין וְלִית דִּין,
וְלִית עֲלָם אוֹחְרוֹ,
וְלֹא לְמַתָּן אָגֵר טַב לְצַדִּיקָא,
וְלֹא לְאַתְפָּרַע מִן רְשִׁיעָא,
וְלֹא בְּרַחְמִין אִיתְבְּרִי עֲלָמָא,
וְלֹא בְּרַחְמִין הוּא מְדַבֵּר,
מִן בְּגַלְל מַה אִיתְקַבֵּל קוֹרְבָנָךְ מִינְךָ בְּרַעוּ, וּמְנִי לֹא אִתְקַבֵּל בְּרַעוּא".
והיינו:
שבשעה שראה קין שהקב"ה לא שעה למנחתו,

כפר בעיקר, ואמר -

אין דין ואין דיין,

אין עולם הבא,

אין מתן שכר לצדיקים,

ואין נפרע הקב"ה מן הרשעים,

לא ברחמים נברא העולם,

ולא ברחמים הוא נוהג.

חלילה וחס ...

וכל כך למה -

"מפני שקיבל הקב"ה את קורבנך, ואילו את שלי לא".

ט. והנה, על הפסוק (בראשית, ד' - ז'), "וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל קַיִן, לָמָּה חָרָה לָךְ, וְלָמָּה נִפְלוּ פָנֶיךָ. הֲלוֹא אִם תֵּיטִיב שְׂאֵת, וְאִם לֹא תֵיטִיב - לִפְתַּח חַטָּאת רִבֵּץ, וְאֵלֶיךָ תִּשׁוּקָתוֹ, וְאַתָּה תִּמְשָׁל בוֹ",

מצינו בדברי אדונינו הגר"א זיע"א, כעין דברינו:

שכל ענייניו של קין, היה בעבור מה שלא "גדר" את עצמו.

ותורף דבריו הוא:

שאין ליצר הרע - מקום ושליטה, אלא רק בשעה שהאדם פותח לו פתח.

וכמו שכתב (בספרו "קול אליהו"), וז"ל:

"יש לפרש, כי הנה אין ליצר הרע שליטה על האדם - להטותו מדרך הטוב, כי

אם במקום שיש פתח פתוח לפניו, ופרצה עומד נגדו,

כמליצת חז"ל (סוכה, כו' ע"א), 'פרצה קוראת לגנב'.

רצונו, שהדבר שעלה על רוחו לעשותו לה', עודנו היה בלבו - על צד הספק אם

לעשותו או לא, ולבו לא נכון עמו -

אז, מקום להיצר לבא להשתרר עליו, על ידי הפתח ההוא, ועל נקלה יכריענו
לרצונו הרע, אם לא יכבשנו בחזקה.

לא כן אם האדם דעתו ורצונו שלם אתו, ותמים עם ה' לעשות מה שצוה עליו,
ודאי כי אין מקום להיצר לבוא אצלו".

והנה, לאחר שנאבק יעקב אע"ה עם שרו של עשיו, וקראו ישראל. נאמר
בפסוק (בראשית, לג' - יח'): :

"וַיָּבֵא יַעֲקֹב שָׁלֹם עִיר שָׁכֵם אֲשֶׁר בְּאֶרֶץ כְּנָעַן, בָּבֹאוּ מִפְּדֹן אֶרֶס, וַיַּחַן אֶת פְּנֵי הָעִיר",
ודרשו בזה רבותינו ז"ל (שבת, לג' ע"ב) :

"שלם בגופו, שלם בממונו, שלם בתורתו".
דהיינו :

שהיתה בו ביעקב אע"ה, מידת ה"שלימות",

ולפיכך, אנו מזכירים בתפילות הימים הנוראים (ובהושענא רבה) :

"רחמנא, אדכר לן קיימא דיעקב שלימא",

וכמו כן, לפיכך, אנו מזמינים את יעקב אע"ה לסוכה, באמירת :

"ליעול יעקב שלימא אבא קדישא",

שהוא עניין צירוף ב' הגדרים גם יחד, עמל התורה והמלכת הקב"ה,

והוא גם כן עניין חג הסוכות ושבת בראשית, המורים על חיזוק באלו הדברים.

יתן ה' יתברך, שנזכה להיאחז ולהדבק באלו ב' הגדרים, ואזי נזכה בסייעתא
דשמיא ל-ב' סוכות. אמן.

הלימוד, מוקדש לרפואתם השלימה, של:

יוסף דהאן בן רחל

רפאל פנחס בן מרים רמו

משה בן אסתר

חיים נתן צבי בן שרה

מאיר בן נעמי

דב לוסטרניק בן אביבה

משה חיון בן כוכה

אפי בן קונפיטה

~~~

שושנה סולטנה בת מרים

איילה בת נעמי

אמירה בת נעמי

שרה בת סוליקא

דינה בת סוליקא

אסתר בת תמר

לזכרון עולם בהיכל ה'

הראשלי"צ הרב אליהו בקשי דורון בן טובה זצ"ל •

יצחק (ישראל) אוחנה בן מרים ז"ל •

יעיש זוביב בן מזל ז"ל •

ישראל אביטן בן סוזן ז"ל •

רפאל סיבוני בן גרסיה ז"ל •

~~~

ליליאן דיאמנטה בת עישה ע"ה •

רחל עמוס בת אסתרלייה ע"ה •

רבקה הרוש בת גרסיה ע"ה •

הצדקת ברוריה מויאל בת חוה ע"ה •

אליס חוה עישה לוי בת גרסיה ע"ה •

מזל טוב סיגלר בת זוהרה ע"ה •

עזיזה שטרית בת אסתר ע"ה •

חנה בת ליליאן ע"ה •

קונפיטה בת דינה ע"ה •

חנה אילוז בת פרחה ע"ה •